

opervlakte en de gekalkte wand u zijn prachtig wit vertoont, dan woelt er onder al dat lieve zekere onrust; dan mist ge die vastheid van toon; dan spreekt men liever over alle anders dan over die ontzaglijke eeuwigheid; en komt het op sterfven aan, dan gaat het de eeuwigheid in op een gissen; met een bidden of God hun ziele nog genadig mocht zijn.

Oordeel zelf dan, is de zake der eeuwigheid voor zulk een zwevende halfheid toch niet te ernstig; en misleidt geuzelven niet en houdt ge uw ziel niet op, met te goen dieper, grondiger waarheid doet dringen? Het is nu Oudejaar!

Zoo lang liep het jaar, alsof er geen einde aan komen zou. En zie, nu is dat einde er toch. En hoe snel kwam en overviel het u niet!

En zoo zal het ook met uw leven gaan. Ook dat duurt schijnbaar zoo lang. Soms is het of er geen einde aan den horizon te zien is. En toch ook daarvan zal het einde u eens als een dief in den nacht overvallen. O, Waakt en bidt dan toch!

Hoort ge niet, hoe de Heere ook u roept!

De dagen die we beleven zijn zoo gevarieerd. Het leven is zoo druk en overdruk. Alles jaagt en drijft. Als vlokket die in den sneeuwstorm dwarrelen, dwarslet dag aan dag het onrustig leven ons voorbij. De indrukken verdringen elkaar. En de oogenblikken dat een menschenziel zich eens rustig in zichzelf verzamelt, om alleen en eensaam met haar God te zijn, o, ge vindt ze zoo zeldzaam.

En nu, God de Heere weet dat, en Hij weet ook, welk ontzettend gevaar daar voor zijn kinderen in ligt, om met af te zweven, en in den wervelwind te worden weggeslingerd. Dies verrijkt en verdiept en vermenigvuldigt Hij zijn genade dan. En zoo komt Gods kind er toch.

Maar we u, zoo ge daarop inslaapt en en daarop voortzondigt.

Veeler is oproeien tegen dien stroom uw hemelsche roeping, en worstelen tegen dat jagen van den sneeuwstorm in, het dringen van de liefde die ge voor uw God hebt.

En daarom laat het volk des Heeren voor eigen ziel en voor de ziele hunner kinderen de teekenen der tijden verstaan.

Hoe ook de tijden veranderen, en de verleiding toeneemt en het genot aller leus wereld, en luchthartigheid de overhand verkreeg, de dood blijft, en nu als voor twintig en dertig eeuwen „zijn de dagen onzer jaren, zeventig jaren en zoo we zeer sterk zijn tachtig jaren, en blijft het meeste van die moeite en verdriet.“

Hoe ook de apostelen van een zeer licht Evangelie onze zielen trachten te verleiden, Hij, Jehova onze Heere, is die Hij was en die Hij zijn zal en zijn gerechtigheid kan niet verbroken worden, en zijn oordeel komt. Ja, hoe machtig ook 's menschen hand over de machten der natuur zij geworden en allerlei ziekte bedwingende en pool met pool verbindende, over de grens van de eeuwigheid schoof die macht van 's menschen hand nog nooit, en het: „Tot hiertoe en niet verder!“ blijft van 's Heeren wege ook aan onze eeuw toegeroepen!

God zij lof, dat we er bij mogen voegen, dat hoe hoog ook de wateren der ongerechtigheid en van den opstand tegen God in onze eeuw zijn geklommen, toch nu als voor twintig eeuwen zijn Trouwe vaststaat en zijn Ontferming niet veroudert.

O, Mocht dan ook bij het wederkeeren van dit jaar tot zijn uitgangspunt die Trouwe en die Ontferming onzes Gods zijn veld in deze landen vertroosten!

En als straks meer dan één tot „zijn aarde wederkeert“, verwiklike hem dan nog op zijn sterfbed de zoete herinnering, hoe God de Heere hem door den ernst van dat Oudejaar in de ziele greep, en hij voor zijn God wegzonk om Hem voor eeuwig te vinden!

KUYPER.

„Hem alleen dienen!“

[NIEUWEJAAR.]

Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, Satan! want er staat geschreven: Den Heere uwen God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen. Matth. 4:10.

Elken morgen, dat het licht over ons verrijst, ligt er een taak voor onze rekening, die God wil dat we dien dag zullen afwerken. Zoo is er een taak, die ge af te werken hebt voor elke week. Een taak, die u op wordt gelegd voor elke maand. En zoo ook een taak, die wacht op volbrenging bij elk nieuw jaar, dat ge indreedt.

Ook dit jaar gingen we weer in, om te werken.

We zijn geen heeren en vrouwen, die op onze eigene gelegenheid in deze wereld bestaan, maar we zijn knechten en dienstdienden, in dienst bij den Heere onzen God.

Hij is onze Heere, en wij zijn er voor om door Hem gebruikt te worden, en om voor ons klein en schijnbaar nietig deel mede te arbeiden aan de groote en ontzaglijke taak, die onze Heere in dit zijn groot en machtig huis, van den aanvang der eeuwen tot aan het einde wil volbrachten zien.

Ge mist dus elk recht, om ook dit jaar in te treden met de gedachte in het hart, dat ge nu eens overleggen zult, wat ge zelf wel zoudt verlangen te doen. Wie zoo staat, staat verkeerd, en zulken brengt het nooit tot een goed einde.

Neen, uw stand is de stand van dienstdiener en dienstdiener des Allerhoogsten, wier oog op de hand van hun Heere moet zijn, en die dit jaar met geen anderen zin of toelag mogen treden, dan om dien grooten en machtigen Heere te dienen in alles, te dienen al den dag en al den nacht, te dienen van den eersten dag des jaars tot aan zijn einde.

In alles voor Hem; nooit anders dan voor Hem; vaardig passend op het woord dat uit Zijn mond uitgaat.

Gelijk de engelen in den hemel zijn, zoo wij op aarde.

En daarom dagelijks de bede op de lippen: „Uw wil worde door ons op aarde volbracht, gelijk in den hemel door uw cherubs en serafijnen!“

„Godsdienst!“ was een schoone woord, maar het is door misbruik een jammerlijk woord geworden.

Want „godsdienst!“ wil dan zeggen: Ik heb een leven in de wereld, ik heb een leven voor mijn denken, ik heb een leven voor mijn gevoel, een leven in mijn gezin, en dan ook nog een leven van kerkelijke aard, en dat is mijn godsdienst.

Godsdienst heet het dan als men bidt; godsdienst als ik Gode lofszing; godsdienst als ik gelofte betaal; en godsdienst als ik mijn onder Woord en Sacrament schik; maar wat daarbenevens en daarachter in mijn leven en mijn hart ligt, dat mag alles zijn wat het wil, maar eigenlijk godsdienst is dat niet.

Om dien valschen zin van dit mishandeld woord niet voort te planten, spraken onze vaders daarom meer van religie voor wat thans de groote menigte haar „godsdienst!“ noemt; en gebruikten het denkbeeld van God te dienen voor den dienst des Heeren op alle pad en in allen toestand des levens.

Zoo had ook Jezus het ons aangewezen. Ook hij maakte de onderscheiding tusschen religie in enger zin en den goddienst in het leven, en dit noemt hij, in zijn terugslaan van Satan: „Den Heere onzen God aanbidden, en Hem alleen dienen.“

En hoewel nu het eene zonder het andere niet bestaan kan, en God te dienen ondenkbaar is zoo ge Hem niet aanbidt, zoo is de onderscheiding tusschen die twee toch ook voor u volstrekt onmisbaar.

Ook gij moet zeer zeker dit jaar religie in enger zin hebben, en gemeenschap met uw God in de mysteriën der genade en der geboden zoeken; maar ook boven en behalve deze aanbidding, hebt ge den Heere uwen God te dienen; en dit dienen van uw God, deze uw dienst van God, d. i. uw wezenlijke Godsdienst moet bestaan in het toewijden aan den Heere van heel uw leven, van al uw arbeid, van elk talent dat u is, en een eeniglijk vragen bij dat alles: Wat wilt de Heere dat ik doe?

Ook nu op den dag van het nieuwejaar hebt ge dus geen som van allerlei dingen op te sommen, die gij dit jaar af hebt te werken. Dat kunt ge niet, en zou de zaak weer voor u bederven.

Want God te dienen is niet twee, drie, tien bijzondere dingen doen die meer rechtstreeks met den strijd voor Gods koninkrijk en tegen Satan saamhangen. Neen, maar uw God te dienen is altoos knecht te zijn; tot in de allergerooste dingen van het zeer dagelijkse leven toe in alles den wil des Heeren te volbrengen; en te leven, te denken, te strijden, te arbeiden niet voor uzelf, maar alleen omdat Hij het u oplegt. Hij uw Koning, uw Schepper en uw Heere.

Meer nog, het moet een „knecht zijn“ uit dankbaarheid wezen.

Niet voor goud of zilver, maar door het bloed des ontrastelijken en onbevleekelijken Lams vrijgekocht uit de slavernij van Satan, zijt ge nu uit zijn diensthuis uitgeleid, niet om voortaan uw eigen heer en meester te wezen; maar om eeniglijk knecht van God en liefgeene van Christus te zijn en te blijven.

Tevens kind, o, gewisselijk, en daarom vrij van Satan; maar nooit vrij van uw Heere. De heerlijkheid en de vrijheid der kinderen Gods is nooit dat ze nu doen mogen wat hun gevalt en leven mogen gelijk het hun lust; maar altoos en onverbiddelijk, dat ze des Heeren zijn. Zijn gekochten. Hem toebehoorende. Zijn dienstknechten en dienstdienden. Dienende nacht en dag in zijn Tempel.

Dat geldt dus en gaat door voor het kind op school, voor de dienstdiener in haar keuken, voor den knecht op karrewiel, voor den klerk op het kantoor, voor de moeder in haar huisgezin, voor den winkelier achter de toonbank, voor den rechter op het gestoelte der eere, en voor den koning op zijn troon.

Elk persoon moet God dienen. Wie nog onwedergeboren is, krachtens den eisch der schepping uit bedwang; en wie overgezet werd in de genade uit dankbaarheid bovendien.

Versta dit wel.

Ge moogt niet zeggen: Ik arbeid op school, op karrewiel, in mijn beroep naar den eisch van het werk, en voor zooverre daarbij goed of kwaad tepas komt, regel ik mij naar Gods wil.

Dat is heel iets anders, dan knecht van God te zijn.

Neen, knecht van God te zijn, wil zeggen en beduidt eeniglijk, dat al wat ge doet, op school, karrewiel, kantoor of studiekamer, niet ter wille van u zelf of een ander, maar om Gods wil moet gedaan.

Dat een kind weet: God plaatste mij op deze school; God plaatste mij onder dien onderwijzer; God regelde de regels van schrijven en lezen en rekenen; God verdeelde aldus de dagen in uren; en dat het kind alzoo in dit alles goddelijke ordonnantiën zie.

En zooals het met dat kind is, zoo moet het met elk onzer zijn.

Wel is er menschelelike berekening, of menschelelike afspraak, of menschelelike orde en bevel, waaraan we hebben te voldoen. Ook piktelt de nood des levens vaak om te werken, waar we anders stil zouden zitten. Maar in al deze regelingen en bevelen en nooden is de hand des Heeren over ons, en dienen we Hem, zoo het wel is, in zijn Tempel.

En zoo moet het dus ook dit jaar met u zijn.

Dan spant in u het plichtbesef; ook vaart in u besef van heerlijke roeping; dan wordt elk beroep, al was het van bezenmaker of keienklopper, een goddelijk beroep voor den man wien het aangaat; dan adelt ge elken arbeid; dan straalt over al uw bezig zijn een vriendelijk licht van Boven; en dan wijkt alle verdrietigheid of ontevredenheid, omdat gij dan toch altoos bezig zijt in den dienst van uw Heere.

Slechts voor één ding hebt ge daarbij op uw hoede te wezen: Laat in dezen stroom der dagelijkse bezigheden uw arbeid niet opgaan.

Ge hebt nog een heel anderen arbeid voor uwe rekening.

Ge hebt ook elken dag uw zake met uw God in den gebede af te doen.

Ge hebt ook uw karakter te vormen en te heiligen.

Ge hebt ook uw hartstochten en drijven een toom aan te leggen en ze te breidelen.

Ge hebt ook op uw vrouw, op uw kinderen, op uw omgeving te werken; en te letten op den invloed die van u uitgaat.

Ge hebt ook op de talenten te letten die in u zijn, opdat ze niet begraven worden in de aarde.

Kortom, ge hebt niet enkel te arbeiden in het zichtbare, maar ook in het onzichtbare.

Ge moet ook uw God dienen niet het minst daarin, dat ge Satans werk te niet helpt maken.

Te niet om u heen in uw gezin, en te niet in de wereld van uw binnenste.

KUYPER.

Amsterdam, 28 Dec. 1888.

Wie kennis neemt van de redevoering over de Katholiceit van Christendom en Kerk, waarmee de heer Dr. H. Bavinck als altredend rector het rectoraat over de Theologische School te Kampen den 18den dezer aan zijn opvolger overdroeg, zal kwalijk ontkennen kunnen, dat de oratiën der Vrije scholen het allens van de oratiën der Rijksscholen in degelijkheid van vorm en inhoud gaan winnen.

Deze oratie is een meesterstuk, en wrekt zich meesterlijk op de onderhandelde verwijten van separatistische kleinzieligheid en exclusieve bekrompenheid, die vriend en vijand om 't eerst der Kampensche School naar 't hoofd placht te slingeren.

Dit geschilderd, met kracht gevoerd en bondig pleidooi voor het machtig beginsel der Katholiceit, is een triomf voor het Gereformeerde beginsel, waar alle minnaars van het onovervalsche Calvinisme zich om 't eerst in verheugen zullen.

De Katholiceit, die jarenlang door dwijfende richtingen misbruikt is, theoretisch om pantheistische contrabande binnen te smokkelen, en praktisch om zich den last van den kerkelijken strijd van den hals te schuiven, wordt hier uit haar echten wortel opgetogen, in haar waar karakter gebeeld, en in haar juiste consequentie uiteengezet.

Waarij er is nog hope voor den Calvinistischen naam, waar zulke denkbeelden, in zulk een vorm en met zulk een gloed ten gehoorde komen.

De reactie tegen de Haeretische richtingen van dezen tijd kan in een Byzantijns geknutsel verlopen, en dan is men weg, en legt zich te slapen bij een nachtelijke dat straks toch uitgaat.

Maar als deze reactie met helderen blik, gelijk hier, den stand der kwestie overziet; met een volkomen nuchter oog waar en valsche vaneenscheidt; en met den gloed van een heilig enthousiasme de woekerplant van de boomschors afscheurt, dan kan die boom weer tieren gaan en spelt de toekomst haar kostelijke vrucht.

O, Wat zou er voor de kerke van Christus niet gewonnen zijn, als dit koninklijk woord eens ingang vond in de kerken van onze kleinzielige clericalen van alle gading.

Hoe zou de groote Diana der Rlezeren met haar zilveren tempeljes opeens gevallen zijn, en Christus met zijn waarachtige kerke alleen groot.

Van predikatiën die het licht zien kan de Heraut in den regel geen notitie nemen.

Slechts één is dit geoorloofd en plicht, wanneer of het lichaam zelf der predikatie of de bedienaar die haar uitsprekt, of de plaats waar ze werd uitgesproken, die exceptie verdienen.

En dit nu is o. i. het geval met de treljke predikatie: De Eenheid der Kerk over El. 4: 12 v. v., die op 18 Nov. jl. door Dr. Sikkell te 's-Gravenhage werd gehouden, en dezer dagen het licht zag.

Da, Sikkell is de eerste der jongere predikanten, die met zijn komst te 's-Gravenhage een geheel verlaten post uit bange nood kwam helpen.

Gelijk men weet is de kerke van 's-Gravenhage jammerlijk gedeeld. Residentie-invoeden hebben er vanouds toe geleid, om vooral de aristocratie en de neringdoenden die van haar afhankelijk zijn, eenigszins te doen terugdeinzen voor de ontzaglijke consequentie, waartoe het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus elk belijder op sociaal en kerkelijk gebied roept.

Vandaar dat een zeer groot deel der kerke in de residentie nog onder de pauselijke Hiërarchie rust, een ander deel onder de Synodale Hiërarchie, een ander deel in Lutherische banden gekneld ligt, of in Irvingianisme enz. verliep, terwijl de zuiverder Gereformeerde belijdeners slechts in twee kerkformatiën tot openbaring kwam, t. w. in Christ, Geref. en de Ned. Geref. kerke die in dolantie ging.

Wel had deze kerke leeraren, en onder hen zelfs zeer uitnemende mannen, maar toch geen Calvinisten. Geen Dienaren in den geest van Junius, Waleus of Fest. Hommius. Leeraren, eer gewoon veel en velerlei wonden met den mantel der liefde zeer voorzichtiglijk te bedekken, dan dat ze den moed van den echten arts zouden bezeten hebben, om met vaste hand de windselen er af te rukken en het mes in de zweer te zetten.

Dat was hun hard en aanleg niet. Ze waren daarvoor niet opgeleid. De residentie-atmosfeer hield hen daarvan terug. O, om in de residentie gezien en gevierd en geëerd te zijn op de fluweelen kussens, moet ge zoo onuitputtelijk vredelievend, alles verdragend zijn; niet zozeer waar men u persoon griet, als veelmeer, waar de strenge en onverbiddelijke eisch van het Woord in botsing zou geraken met allerlei verkeers in de sociale verhoudingen.

Vandaar dat een man als Dr. Van der Flier, die bij zijn komst in Den Haag nog frisch genoeg stond, om in bijzijn van getuigen tot Dr. Kuyper te zeggen: „Kuy-

per, ge moet uw wapen tegen de Ethischen keeren; die zijn het bederf van de kerk!“ na korte jaren reeds in een medestander van de Ethischen omsloeg en al zijn toorn keerde tegen mannen als Dr. Kuyper.

Men zou al een zeer machtig karakter moeten bezeten hebben, om, komende te 's-Hage, gelijk Dr. Van der Flier er kwam, niet verlang te verbleeken en te verkleuren.

Het is daarom zoo wonder in onze oogen niet, dat alle Dienaren der kerke, tot den laatsten man toe, eerst aarzelden, en toen terugschrokken; en ten leste, nood gedrongen, met Modernen en Groningers medeheidlen, om hun broederen den pas af te snijden.

Dat hebben deze mannen ook niet voor hun zielsgevoegen gedaan. Ze hadden het, o, zoo gaarne niet gedaan. Maar er wierd hun geen keus gelaten. Ze moesten wel van tweeën één doen, of met deze broederen meegaan, of zich met hun tegenstanders tegen hen stellen.

Zelf niet bereid om mee scheep te gaan, wierden ze dus *eo ipso* tegenstanders; en ze maakten dit goed voor hun conscientie, door in de daad dezer broederen niet te zien, wat deze zelve er in lazen, maar hetgeen de tegenstanders hun toedichtten. Zij hadden er in geleigd den eisch, dat het Woord van den Koning wet in zijn kerk zou zijn; maar de tegenstander had er van gemaakt, dat het dezer broederen te doen was, om in hooghartig exclusivisme zekeren partijhaan te doen koning kraaien.

En zoo oordeelden dan nu ook deze Dienaren, dat het laatste wel zoo zijn zou.

„Foei, een partijhaan koning te willen doen kraaien, en dat in de kerke van Christus! Ja, het was hard! Broederen zou men liekt niet met hulp van tegenstanders bestrijden. Maar als broederen zulk een *filonie* bestaan, dan moet de kerkelijke politie wel ter hulpe geroepen!“ — en zoo ging men met gesuste en geruste conscientie over tot zijn ergerlijke daad.

We vallen deze broederen daar niet hard over, maar spreken toch uit, dat deze verkrachting van de waarheid en wat er van Kain in deze daad moge zijn, voor hun rekening ligt.

Doch hoe dit zij, er ontbrak daardoor meer dan één Dienaar des Woords, en lang tobdde de kerkeraad in dolantie om te komen waar hij wezen wilde.

Dr. Van den Bergh stelde hem bitter te leure. Op wien zou thans zijn blik gericht worden?

En zie, zijn oog viel op Dr. Sikkell van Hilaard.

Van dezen jeugdigen prediker was sinds lang bekend, dat zijn diepte en scherpte van blik niets te wenschen overlaten; en en dat hij aan deze principiele diepte van blik een teederheid, ernst en helderheid paart, die weldadig aandoen.

Zijn stukken in de *Frische Kerkbode* hadden algemeen de aandacht getrokken. En wat in de *Dialog* van den *Broederkring* uitkwam, boeide, wyl het hout sneed.

Groot was dan ook de blijdschap in de Haagsche kerke, voor zooveel ze tot reformatie kwam, over Dr. Sikkells besluit om te komen.

Eindelijk, eindelijk zou het dan toch uit zijn met dien onhoudbaren toestand, om altoos hulpe van elders te vragen.

Intusschen was, overmits ook in deze kerke de gebouwen buiten ons gebruik worden gehouden, een noodgebouw opgetrokken, en in korten tijd naar de uitmuntende plannen van den architect Westra aan de Steenmarkt voltooid.

En in dit nette, nieuwe, gezellige gebouw, is nu op 18 Nov. j.l. Dr. Sikkell door Prof. Dr. Rutgers in den dienst des Woords voor deze kerke bevestigd, en heeft hij zelf aan den avond van dien dag zijn dienstwerk met het houden van bovengenoemde predikatie aanvaard.

Deze predikatie bevestigd ten volle wat de vooruitgaande roep had doen verwachten. Dr. Sikkell blijkt een zuiver Gereformeerde prediker te zijn, die, wat inhoud, methode en vorm betreft, de Bediening weer uit de laagte, waarin ze wegzonk, tot het hooger terrein der beginselen en der geopenbaarde gedachten Gods weet op te heffen.

De lijnen zijn in dit stuk recht en fors getrokken, en toch zoo zuiver en glad genomen, dat ze niemand stooten kunnen, dan die zich aan de waarheid stoet.

Ons standpunt is er kloek en nobel in uiteengezet en bevestigd als te zijn naar den Woord des Gods.

Deze predikatie is model. Vooral aan leden van kerkeraden binden we haar lezing zeer op het hart.

Ze zullen er uit leeren. Ze zal hen wijzer maken.

En ook aan onze tegenstanders vragen we, leest dit stuk. Met veel in ons zal het u verzoenen. Ge zult ons beter verstaan. De geestelijke tout, die we in u opmerken, zal ze u helderder doen uitkomen.

Alleen komt het ons voor een fout op den titel te zijn, dat er niet bij staat: Leere over El. 4: 4-13. Allens zoo meer toch moet elk denkbeeld ook in onze titels gebannen, alsof een predikatie een thema behandelt, waar een telst bij wordt genomen.

Neen, het stuk uit Gods Woord is de stof, die aan de predikatie ook bij uitgave haar titel moet geven.

En dat te meer, waar zoo uitnemend alle gedachte van motto- of themaprediking gebannen is, als in deze echt Schriftuurlijke predikatie van Dr. Sikkell.

De kerke van 's-Gravenhage zal onder Gods genade door dezen man weer verzameld en gebouwd worden.

Ze zal wassen en toenemen.

En de kerke zal God leeren danken, die haar stil gebed heeft verhoord.

De Nederlandsche tak van de Evangelische Alliantie biedt ook dit jaar weder voor de week van 6-13 Januari een zekere volgorde voor onderwerpen van dankzegging en gebed aan.

Deze onderwerpen zijn voor

Maandag 7 Januari: Dankzegging voor velerlei genade, naar ziel en lichaam, zelf en in de broederen ervaren; gepaard met schuldbelijdenis voor velerlei zonde, ook onder de Christenen, in huis en maatschappij, in staat en kerk.

Dinsdag 8 Januari: Gebed om krachtiger werking van den Heiligen Geest in de kerk.

Woensdag 9 Januari: Smeeking om genade voor het leven in onze huisgezinnen en op onze scholen.

Donderdag 10 Januari: Gebed om zegen op de pogingen der Christenen om door inwendige missie den socialen nood te hulp te komen.

Vrijdag 11 Januari: Gebed om zegen op de missie onder de Joden, de Mahomedanen en de Heidenen.

En Zaterdag 12 Januari: Gebed om Gods genadige gunste over het leven van volkeren en natien.

De wensch der Evangelische Alliantie is, dat zooveel mogelijk in elk stad en in elk dorp belijders des Heeren uit alle kerken zullen saamkomen, om gemeenschappelijk, juist op die dagen en op bepaalde uren met gelijksortige bedien en smeeking voor Gods troon te naderen.

Zij meent dat „millioenen geloovigen in honderden van talen die avonden alzoop in den gebede zullen zijn.“

Dit geheel Engelsche denkbeeld, dat ons Nederlandsch karakter weinig toesprekt, nu daargelaten, ligt er ongetwijfeld iets schoons en heerlijks in de gedachte, dat alle belijders, hoe ook overigens verdeeld en gescheiden, toch eens telken jare voor Gods troon neerknielen om één te zijn en zich één te belijden in de verwachting van allen zegen en alle heil van den Heere hun God.

Toch mag niet onteinsd dat ten onzent op deze wijs dit doel zeer kwalijk bereikt wordt.

Het komt er bij ons op neer, dat b. v. in steden als Amsterdam, Rotterdam en Den Haag elken avond respectievelijk 700, 600 en 500 personen saamkomen. Soms nog veel minder. Er zijn meetings van dien aard in onze groote steden gehouden waar nog geen 100 personen saam waren.

Voorts ziet de kenner in zulk een bijeenkomst terstond, hoe een tamelijk groot deel der opgekomenen toch altoos opkwam in dat bepaalde kerkgebouw.

Terwijl in den regel bijna niets te bespeuren viel van wat men bedoelde: het saam neerknielen van alle geloovigen voor hun God.

Als zoodanig achten we zulk een denkbeeld dan ook niet voor verwezenlijking vatbaar. Daar hebben wij geen lokalen voor. En in onze kleine lokaaltjes loopt het uit op een fictie.

Misschien zou men zijn doel nog het naast komen, bijaldien men zijn uitnoodigingen tot de kerkeraden, in plaats van tot de geloovigen richtte.

Dan ontstond de mogelijkheid dat alle kerkeraden voor die week des avonds een ure des gebeds organiseerden, en dat het denkbeeld om millioenen te gelijk voor Gods troon te brengen, metterdaad waarheid werd.

Alleen kon dan misschien de vraag rijzen, of de eerste week in Nieuwjaar de meest geschikte was.

Een periode uit het rijk der Genade en niet der Natuur gegrepen, zou allicht der kerke van Christus meer toespreken.

Overigens kunnen we tot een bijdschap nog mededeelen, dat de Evangelische Alliantie, om aan alle dubbelzinnigheid over haar karakter een einde te maken, voor de eerstvolgende General Assembly instemming met haar belijdenis van alle sprekers vergen zal.

Bij den uitgang van het jaar begon een nieuw kerkelijk orgaan zijn loop; wederom uit den Gereformeerden hoop. Wel een bewijs hoe Gomarus het onder ons volk steeds meer op Armija gaat winnen.

De Groningers behelpen zich met hun *Evangelisch Zondagsblad*, een klein-modelblaadje, zonder andere pit of geur dan die van den kwaadaardigen haat tegen den Calvinistischen naam. Journalistiek zonder beteekenis, waardij of verdienste.

De Modernen doen het nog altoos met de *Hervorming*, een iets grooter blad; veel nobeler en beter geschreven; maar dat toch ook gaandeweg daalt in kracht en arm aan bezieling wordt. Blijkbaar weet de redactie niet wat zij wil; en dit verlamt haar.

De Ethischen hebben hun *Wageningen*, te bekend om er een woord van te zeggen.

Alleen onder het Gereformeerde volk is op journalistisch terrein leven en actie. Dat begon al vanouds met de *Baavin*; daarop kwam de *Heraut*, al verder de *Hoop*, de *Roeper*, behalve tal van Gereformeerde *Kerkbode*. En nu sinds dit jaar kwam daar nog bij, het lijforgaan van Dr. Hoedemaker, gesecondeerd door Dr. Van Ronkel. En nu weer het *Kerkelijk Weekblad* van de heeren De Wolff, Verhoeft en Malcommesius.

Niet dat we de zuivere Gereformeerdeheid van elk dezer bladen onberispelijk achten. O, a. bij Dr. Hoedemaker komt dat al sterker anders uit, en kennelijk is deze redacteur weer op de thuisreis naar zijn oude vrienden, van wie hij uitgegaan is: de *Ethischen*.

Maar dit willen we zeggen, dat al deze bladen, om ingang bij het volk te vinden, onder de *Gereformeerde vlag* varen. Precies zooals het in de 17de eeuw toging, toen de Remonstranten zich voorkeure aandienenden als „Gereformeerde leeraars“, zelfs

op den titel waarvan o.

Dit nu kwartelen ze hun waar in „Gerefor- wederom lij Gereformeerde is, Wassen meerde ker der Dolean leerde vrije zelfs ook o.

Immers o. Wolff van graven en M ook dit *Ker- onder de S spreken.*

Deze le- lijn der C het langs d en schrijnen een ander sp waarop met deze manni een eindwe ding, dat l op die der zow, d. w. z vinden, om mensch te v

Vandaar station „Co plotseling e Gereformeerde grepen, hun en ze een bestelden, o het station „

Voor onge- Dit heeft ander hard- teren bezier grijselijk.

Ze hadden maar toch ze voldoen onder ons n

Na eenige om weer te daarom deze weer opgege- proeven op- nier; en d blad uit.

Heel ande Diens wezen doen de *guerre*; e de eere va leedigen, doo onvriendelijk onbroederlijk in den beke

In het w c. s. daaren- het woord.

Hier keert boog niet te ren, maar t vijand.

Hier aden hartstocht, n niet ontmoet Ge merkt denken als eerst, hoe z deren toch o hoe zij den onaangenaan

Van harte afgedrevene zou sterken toe moge bij der Ha